

Så blir Sverige mer innovativt

Innovationer har blivit hett. Socialdemokraterna vill inrätta en nationell innovationsberedning. Regeringen förbereder en nationell innovationsstrategi. Det är välkommet. Sverige står inför stora utmaningar: en åldrande befolkning, arbetslösheten, globaliseringen och de växande miljöriskerna. För att möta dem krävs nytänkande.

Men att ett område är hett garanterar inte att besluten blir kloka. Debatten om innovationspolitiken får ofta slagsida. Diskussionen inriktas alltför mycket på stöd till forskning och utveckling (FoU) för att storföretagen ska ta fram nya högteknologiska produkter. Det är vällovt. Men det räcker inte. Sverige satsar redan stora resurser på FoU. Dock är utväxlingen inte så lysande, mätt t ex i antalet patent.

Dessutom är Sverige alltför beroende av några få stora företag. Vårt land skulle bli mer motståndskraftigt om nya företag växte upp, om kunskap spreds till fler, om tjänstesektorn kunde förnyas minst lika kraftigt som industrin – om hela ekonomin kunde bli mer kreativ. Detta borde vara innovationspolitikens huvuduppgift.

I boken *Ett ramverk för innovationspolitiken. Hur göra Sverige mer entreprenöriellt?* (Samhällsförlaget), som presenteras i dag, lägger vi fram förslag till en bred innovationsstrategi för Sverige.

Kunskap omvandlas inte av sig själv till ökat välstånd. Innovationspolitiken bör därför stå på två ben: För det första att förbättra kvaliteten i skola, högre utbildning och forskning, och för det andra att förbättra möjligheterna för entreprenörer att utmana det gamla och omvandla ny kunskap till varor, tjänster och nya organisationer.

I en liten och öppen ekonomi är det andra benet viktigast. Mer resurser till ett illa fungerande utbildningssystem är ingen lösning. I stället gäller det att reformera skolan, höja kvaliteten på forskningen och se till att kunskaper sprids och resulterar i nya företag och nya produkter. Den sortens dynamik kräver att regleringar och skatter inte blockerar utan tvärtom stimulerar entreprenörer att testa nytt, experimentera och bygga snabbväxande företag.

Budget- och penningpolitiken har s k ramverk; regelsystem som ska ge långsiktighet och hållfasthet. I vår bok föreslår vi tio åtgärder som tillsammans kan utgöra ett sådant ramverk för innovationspolitiken. Här finns inte utrymme för någon detaljerad lista, men flera förslag handlar om att bygga upp bättre kunskap.

Skolans kvalitet måste höjas. Sverige bör sätta upp kvantitativa mål för svenska elevers ranking och prestation inom PISA-systemet. Lärarnas status och lön måste upp. På högskolorna bör studenter involveras mer i innovations- och entreprenörskapssatsningar. Resurser till forskning och innovation bör i högre uträkning fördelas efter kvalitet. De statliga forskningssatsningarna bör bli mer långsiktiga – med en horisont på tio till tolv år.

Andra förslag handlar om att sprida och kommersialisera kunskap och skapa bättre villkor för entreprenörer.

Skattesystemet bör i högre grad utgå från ett entreprenörsperspektiv. I dag missgynnas ofta privat ägande och finansiering med eget kapital. Skattesystemet måste undvika inlåsnings effekter för potentiellt riskkapital. Optioner i innovationsföretag bör därför kapitalbeskattas, progressiviteten i inkomstskatterna minskas och likställighet bör gälla mellan låne- och egenkapitalfinansierad verksamhet. På längre sikt bör ägarskatterna anpassas till genomsnittet för konkurrentländerna.

Den offentliga sektorn måste få starkare drivkrafter för innovation och produktivitet. Innovativa lösningar bör ge utslag i den anställdes lönekuvert. Vård, skola och omsorg behöver konkurrens och effektivare upphandling – och förstärkt övervakning och uppföljning. Regelrådet bör ha mandat att blockera regleringar som för med sig stora samhällsekonomiska kostnader. Regleringar som inte längre fyller någon funktion ska rensas ut.

Slutligen: Vi ska inte vara rädda för växande storstäder. Täta och stora kluster stimulerar utveckling av ny teknik och nya tjänster. Växande städer kräver en modern bostadspolitik och bättre kollektivtrafik.

De här principerna bör lyftas fram av den högsta politiska ledningen, gärna i form av en innovationsberedning med uppgift att vara pådrivare över hela fältet av policyområden. En beredning där några ministrar och storföretagsledare lunchar ihop sig om mer subventioner till FoU räcker inte.

Vi inser att alla förslag inte kan genomföras på en och samma gång. Det finns målkonflikter gentemot andra politikområden. Men vi menar att kreativitet, dynamik och innovationer bör prioriteras högre än i dag. Därför presenterar vi en bruttolista av åtgärder för ett mer innovativt och entreprenöriellt Sverige. Uppgifter saknas inte – mot den bakgrunden är det svårt att förstå regeringens passivitet på det här området.

Pontus Braunerhjelm, professor KTH och vd Entreprenörskapsforum
Klas Eklund, adjungerad professor Lunds universitet och Seniorekonom SEB
Magnus Henrekson, professor och vd Institutet för Näringslivsforskning